1832. No. 21.

LEEUWARDER COURANT.

DINGSDAG den 13 MAART.

KADASTER.

De Gouverneur van Vriesland.

Gehoord het rapport van den Heer Inspecteur van het kadaster in deze Provincie, omtrent de opmaking en uitdeeling der lijsten bevattende alsnu de schatting der eigendommen, gelegen in de kadastrale Gemeenten of Districten van ontvang *Dokkum*, *Anjum*, *Nijkerk* en *Ee*, (kanton *Dokkum*) en *Holwerd*, *Nes*, *Ternaard*, *Ballum*, *Nes* (Ameland) en *Schiermonnikoog* (kanton *Holwerd*) en dat eerstdaags de rondzending dier lijsten zal plaats hebben.

Heeft het noodzakelijk en in het belang van al de eigenaren in die gemeenten geacht te kennen te geven, dat een ieder de schatting zijner eigendommen nagaat en zelfs diegenen welke voor of na de laatst gedane rondzending der eigendomslijsten omtrent de meting, goederen in eigendom mogten hebben verkregen, waarvoor zij bij het kadaster uithoofde van bijzondere omstandigheden, tot heden zijn onbekend gebleven, en daarvan alzoo geene lijsten ontvangen daartoe uitnoodigd, waartoe voor de gemeente *Dokkum* van den 10 Maart tot en met den 9 April aanstaande, voor de gemeenten *Anjum*, *Ee* en *Nijkerk* van den 12 Maart tot en met den 10 April, voor de gemeenten *Holwerd*, *Nes* en *Ternaard* van den 13 Maart tot en met den 12 April, voor de gemeenten *Ballum* en *Nes* (Ameland) van den 14 Maart tot en met den 13 April, en voor de gemeente *Schiermonnikoog* van den 15 Maart tot en met den 14 April aanstaande, de noodige stukken aan de onderscheidene Raadhuizen zullen ter visie liggen, wordende voorts al de eignaren en zaakgelastigden of pachters voor zoodanige eigenaars te ver buiten de Provincie afwezig zijnde welke omtrent de klassering eenig bezwaar mogten hebben in te brengen, herinnerd dat de tijd tot het indienen dier bezwaren voor de gemeente *Dokkum* den 9 April, voor de gemeenten *Anjum*, *Ee* en *Nijkerk* den 10 April, voor de gemeenten *Holwerd*, *Nes* en *Ternaard* den 12 April, voor de gemeenten *Ballum* en *Nes* (Ameland) den 13 April, en voor de gemeente *Schiermonnikoog* den 14 April aanstaande zal verstreken zijn, en mitsdien worden verwittigd voor of op dien vastgestelden tijd de bezwaren over te leggen, waarna geene meer zullen worden aangenomen.

Ten einde hieraan de meeste publiciteit te geven, zal deze worden geplaatst in de Leeuwarder Courant van den 13 dezer.

De Gouverneur voornoemd,
VAN ZUIJLEN VAN NIJEVELT.

Leeuwarden, den 6 Maart 1832.

ITALIE.

ANCONA, *den 23 Februarij*. Gisteren morgen kwamen de volgende Fransche schepen op eenen kleinen afstand van de haven voor anker: *de Suffren* van 90 kanonnen, het fregat *l'Artemise* van 56 en het fregat *Victoire* van 44 stukken. De bevelhebber van deze scheeps-divisie is de scheepskapitein *Gallois*, die zich aan boord van *l'Artemise* bevindt. Men zegt, dat tusschen hem en den haven-kapitein was overeengekomen, dat de beide fregatten des morgens om 8 uren in de haven zouden loopen; doch tot onze groote verwondering was het fregat *Victoire* reeds in den vroegen morgen, ten 2 ure, binnen geloopen, en hetzelve werd gevolgd door verscheidene booten met troepen van de schepen *Suffren* en *Artemise*, die nog buiten de haven liggen. Deze troepen werden aan de kleine poort *del Carbone* ontscheept. Spoedig daarop volgden ook de manschappen van *de Victoire*. Tegen 5 ure des morgens rukten alle Fransche troepen naar de markt en bezetteden de hoofdwacht, als ook de andere militaire posten der stad, benevens de batterij *della Lanterna*, na dat zij alvorens de pauselijke soldaten de wapens hadden doen afleggen. Men weet nog niet wat het lot van het fort zal zijn: men zegt, dat de plaatselijke autoriteiten weigeren hetzelve aan de Franschen over te geven. — De Fransche brik *l'Eclipse* wordt verwacht.

VAN DE ITALIAANSCHE GRENZEN, *den 27 Februarij*. Ancona is door eene kleine afdeeling Fransche troepen bezet, doch de citadel nog niet. Daar de bevelhebber der Pauselijke bezetting te Ancona voor deze onverwachte verschijning van vreemde troepen zonder instructien was, zoo heeft hij, alvorens hij de posten overgaf, de bedreiging der Franschen, van geweld te zullen gebruiken, afgewacht. De gemoederen in Ancona en in geheel Romagna zijn door deze gebeurtenis opgewonden. De vrienden van den Paus vleijen zich intusschen, dat het den Paus gelukken zal, den Franschen generaal *de Cubières* te overreden, om zich met zijne troepen weder te verwijderen. — De Oostenrijksche troepen concentreren zich in Lombardijen.

In de *Diario di Roma* leest men, dat de aardbevingen in Italie voortduren. Te Foligno waren de schokken geweldig geweest; vele bewoners hadden hunne huizen moeten verlaten en in het open veld tenten opgeslagen. Het lijk van de Heilige *Angela* is den 13 Februarij rondgevoerd en tot den 17 Februarij ter aanbidding (*vénération*) des volks ten toon gesteld, om de aardbevingen te doen ophouden.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, *den 3 Maart*. In eenen brief uit Triest, van den 23 Februarij, schrijft men hetgeen volgt: „Een schip, hetwelk hier na eene voorspoedige vaart van 11 dagen van Alexandria is aangekomen, heeft de tijding aangebragt, dat *Ibrahim* pacha voor St. Jean d' Acre ter zee en te land geslagen is. Zijne vloot heeft zich, na veel geleden te hebben, verwijderd, en van zijne troepen zijn 2000 Egyptenaren tot den pacha van St. Jean d' Acre overgegaan. De onderkoning van Egypte was door den Sultan in den ban gedaan, en men twijfelde er niet aan of Alexandria stond nu weldra eene belegering te wachten. Daar verscheidene huizen van koophandel in die stad aan den onderkoning voorschotten gedaan hadden op katoen, welke nog gedeeltelijk moest geleverd worden, zoo werden die huizen met groote verliezen deswege bedreigd.

De *Kasselsche Courant* behelst een berigt uit Göttingen, alwaar de bijeenkomst van een aanzienlijk gezelschap, ter viering van den geboortedag des onder-Konings vereenigd, aanleiding heeft gegeven, om door het spelen der Marseillaansche marsch eene botsing te doen ontstaan, waarvan de gevolgen niet te berekenen zijn; te midden van het spelen van dit muzijkstuk gebood de Prorector der Akademie stilte en ophouding, waardoor de feestvreugde eensklaps gestoord werd en iedereen de rede wilde weten der bevoegdheid van dezen Heer, om in een besloten gezelschap een muzijkstuk te verbieden dat elders openlijk werd aangeheven. Men dreigde van het voorgevallene naar Hanover berigt te zenden, doch dit wekte de verstoordheid verder op en het gezelschap ging ten hoogste misnoegd uit een.

Handelsbrieven uit Konstantinopel ontvangen, vermelden de aankomst van den Engelschen gezant *Stratford Canning*. Na een verblijf van drie dagen en na eene korte bijeenkomst met den reiseffendi, had echter deze diplomaat, zich aan boord van een Engelsch fregat begeven, en was naar Odessa vertrokken. Dit overhaast vertrek had in de hoofdstad veel opziens gebaard; men meende niet te mogen veronderstellen, dat de gewigtige onderhandelingen, welke hem waren toevertrouwd, in zulk een gering tijdverloop geheel ten einde waren gebragt; er was dus in het een en ander iets geheimzinnigs, dat door de toekomst moest worden opgehelderd. De porte gaat met hare krijgstoerustingen voort, en eene aanzienlijke magt was reeds den onderkoning van Egijpte tegengezonden. Over het toekomstig lot van Griekenland werd zeer verschillend gesproken; men was niet vreemd aan het denkbeeld, dat de porte nog eenmaal hare magt aldaar zoude trachten te herstellen; en men wilde weten, dat een groot gedeelte van de bevolking de Turksche regering niet ongenegen was.

ENGELAND.

LONDEN, *den 6 Maart*. Tot heden middag zijn ter dezer stede 300 cholerakranken aangemeld, van welke 163 bezweken zijn.

FRANKRIJK.

PARIJS, *den 5 Maart*. Men meldt van Madrid, dat er nieuwe afdeelingen Infanterie en Kavalerie op Badajoz trekken, om daar een observatiekorps op te rigten, hetwelk op het eerste teeken bevel heeft om tot bijstand van don *Miguel* te ageren. Het is de generaal *Quesada*, die het bevel over deze troepen moet voeren.

Het is intusschen opmerkelijk, dat er nimmer meerder interventien hebben plaats gehad, dan sedert het gouvernement van Julij verklaard heeft, het Systema van non-interventie het hoofddoel harer politiek was.

Men verspreidt in het openbaar, dat het gouvernement van *Lodewijk Philips* aanzoek op Holijrood gedaan heeft, tot het bekomen van den afstand der Fransche kroon door den hertog *van Bordeaux*, ten einde daardoor het tegenwoordig bewind volkomen te wettigen. De liberale bladen komen daartegen op en vorderen, dat de ministeriëlen deze geruchten zullen logenstraffen. Hunne taal is: deze geruchten moeten in haren oorsprong gestuit worden, men moet niet vergeten, dat, zelfs naar het gevoelen van den heer *Dupin de oude*, de hertog *van Orleans* niet als een Bourbon tot Koning van Frankrijk gekozen is, maar wel, *ofschoon ook* een Bourbon.

In eenen brief uit Madrid, van den 24 Februarij, wordt gemeld, dat de geheele Koninklijke garde naar de grenzen van Portugal was vertrokken, en dat de linietroepen de dienst bij het paleis en in de hoofdstad verrigten. Het te Badajoz en in andere aan de Portugesche grenzen gelegene plaatsen gevormd wordende legerkorps was reeds bijna 25,000 man sterk.

BELGIE.

BRUSSEL, *den 6 Maart*. Het hof van assises heeft, in hare zitting van heden, bij verstek, en met toepassing van art. 87 van het strafwetboek ter dood veroordeeld, de heeren *Ch. Antheunis de Laerne*, advokaat, en *Ed. van den Berghen*, van Gend, als medepligtig in de zaak van *Gregoire*. De heer *B. Trossaert*, fabrikeur in Gend, is vrijgesproken geworden.

De eerste der veroordeelden bevindt zich tegenwoordig te Rijssel; de tweede, benevens zijne vrienden *Ernest Gregoire* en *de Bast*, te 's Hage.

Den 2den dezer hebben er eenige schermutselingen tusschen de Hollanders en de Belgen, bij de sluis aan den kapitalen Dam plaats gehad; van wederzijden zijn er eenige gekwetsten geweest.

NEDERLANDEN.

'S GRAVENHAGE, *den 7 Maart*. In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden, is beraadslaagd over het voorstel van de heeren *van Dam* en *van Sijtzama*, tot wijziging van het reglement en tot behandeling van onafgedaan gebleven petitien van vorige zittingen. De heer *van Sijtzama* heeft de discussien met eene verdediging van het voorstel geopend, waarin hij te kennen gaf, dat hetzelve strekte tot handhaving van een grondwettig regt, aan de ingezetenen toegekend, en tot regeling der orde van de werkzaamheden der kamer; dat de bedenking van ongrondwettigheid van het voorstel, een bewijs opleverde van de naauwgezetheid, waarmede de leden de regten en prorogatieven der kroon in stand wilden houden, doch dat ook de natie en de kamer regten bezaten, wier instandhouding niet minder pligt, niet minder edel was; dat de voorstellers het telkens en herhaaldelijk naar den wensch der leden hadden veranderd; dat het nu voor de eerste maal zijn zoude, dat men de benoeming eener commissie tot de petitien zoude bepalen; dat de voorgestelde verandering in het reglement, geene andere uitsloten, welke er, bij eene toekomstige herziening der grondwet, als daarmede in verband staande, konden worden gebragt; en dat zij aan de kamer eerbiediglijk deze partiele wijziging onderwierpen.

De discussien hierover gesloten zijnde, is met *een en dertig* tegen *vijf* stemmen aangenomen geworden het navolgende voorstel:

„1. Dat al de verzoekschriften aan deze vergadering in de vorige zitting ingediend, waarop nog niet is gerapporteerd, zullen worden gesteld in handen van de tegenwoordige commissie tot de petitien, om daarvan als nog verslag te doen, ten einde de kamer, na bekend wording met derzelver inhoud, zoude kunnen besluiten als verstaan zal worden te behooren.

„2. Dat in het reglement van orde, tusschen artikel 18 en 19 zullen worden opgenomen de twee volgende artikelen:

„Art. 19. Bij de Tweede Kamer der Staten Generaal, zal jaarlijks benoemd worden eene commissie tot de verzoekschriften, ten einde aan de kamer verslag te doen, omtrent alle in derzelver handen gestelde stukken.

„Art. 20. Alle in eene zitting ingekomen verzoekschriften zullen, zoo veel mogelijk, in diezelfde zitting worden afgedaan; niet afgedaan hebbende kunnen worden, zullen dezelve door den president, bij den aanvang eener nieuwe zitting worden gesteld in handen van de alsdan nieuw benoemde commissie tot de verzoekschriften, voor zoo ver de kamer tot de in handen stelling reeds mogt hebben besloten. Wanneer de kamer daarop nog geen besluit heeft genomen, zal de president dezelve tot dat einde ter tafel brengen, even als waren die in de dan plaats hebbende zitting ingekomen.

„Zullende alsdan artikel 19 en 20 van het tegenwoordig reglement, worden artikel 21 en 22."

Drie petitien over turf en zeep werden gesteld in handen van de commissie tot de petitien, waarna de zitting tot eene volgende bijeenroeping werd gescheiden.

Men verneemt dat het ingetrokken ontwerp van wet op den azijn, door eene nieuwe redactie zal worden vervangen.

Van den 8sten. Z. Exc. de graaf *van Orloff* is des voormiddags van den 5 Maart in langdurige conferentie geweest met Z. Exc. den minister van buitenlandsche zaken, en heeft daarna met sir *Bagot*, ambassadeur van Zijne Groot-Brittannische Majesteit eene zamenkomst gehad. Dien zelfden avond is een courier naar Parijs afgezonden, werwaarts de heer *Lobinski* nu onverwijld staat terug te keeren.

Eergisteren en gisteren zijn er voorts langdurige kabinetsraden gehouden. Die van gisteren heeft tot half drie ure des namiddags geduurd, waardoor dien dag de wekelijksche gewone audientie bij Z. M. eerst op dat tijdstip heeft kunnen beginnen, terwijl dezelve anders gewoonlijk ten 12 ure aanvangt.

De vergadering der stenden van het koningrijk Hanover, die zich met de nieuw ontworpen grondwet zal moeten bezig houden, is tegen den 30 April, bijeengeroepen.

Een Engelsch dagblad spreekt van het aanstaand huwelijk van den hertog *van Wellington*, met de dochter eens hertogs, die grooten invloed in het parlement heeft en tot de oppositie partij behoort. De aanstaande hertogin was veertig jaren oud.

Brieven van Terceira te Plijmouth den 2den dezer ontvangen, hielden de komst in van de expeditie van don *Pedro* op dit eiland, den 18 Februarij, acht dagen na de afvaart van Belle-Isle.

Brieven uit Suriname, van 5 Januarij, melden, dat het verlies van den waardigen gouverneur generaal *Cantzlaar*, welke in de maand December overleden was, aldaar zeer betreurd werd, te meer, omdat genoemde bewindsman zich met onvermoeiden ijver toelegde op het afschaffen van onderscheidene voor de kolonie verderfelijke inrigtingen, en men, na de ontvangst van spoedig verwacht wordende berigten uit het moederland, ten dien einde eene nieuwe organisatie te gemoet zag. De kolonie genoot eene volmaakte rust, met uitzondering van het district Nickerie, alwaar het voorbeeld der zeer onrustige Engelsche volkplantingen navolging vond; eenige onruststokers waren aldaar reeds in hechtenis genomen, en eene commissie van onderzoek met de noodige millitaire versterking was derwaarts gezonden, ten einde verder voor de handhaving der orde te zorgen. In de naburige Engelsche kolonien, bepaaldelijk in Demerarij, hadden de zoogenaamde liberale verordeningen van het Britsch bestuur de neger-bevolking bijna in eenen volkomen staat van opstand gebragt.

AMSTERDAM, *den 9 Februarij*. Het *Handelsblad* behelst het volgende artikel:

„Uit eene bron, waaruit ons dikwerf hoogstgewigtige mededeelingen zijn toegekomen en die altoos het kenmerk van echtheid droegen, wordt ons thans wederom gemeld, dat, voor zoo verre men in de zoo geheime onderhandelingen heeft kunnen doordringen, Z. M. bewilligd heeft in den formelen afstand van Belgie en de daaruit volgende erkenning van *Leopold*, behoudens sommige wijzigingen in de 24 artikelen, waarmede graaf *Orloff* zich verder zou belasten om tot dezelve de toetreding, zoo der Conferentie als van Belgie te verkrijgen.

Volgens de Surinaamsche dagbladen, tot den 21 December, had de heer *E. L. van Heeckeren*, oudste lid van den hoogen raad, na het overlijden van den heer *Cantzlaar*, het opperbestuur der kolonie aanvaard, en zulks in afwachting van Z. M. nadere beschikkingen.

LEEUWARDEN, *den 12 Maart*. Bij koninklijk besluit van den 5 dezer wordt bepaald, dat, overeenkomstig hetgeen bij de wetten van 22 November 1830 en 14 December 1831 wordt voorgeschreven omtrent de aflossing, bij uitloting, van de 5 pCts. legerlasten en 6 pCts. schatkisbiljetten,

ten aanzien van de legerlasten, in den loop dezer maand, en vervolgens op den eersten Maandag van elke maand, binnen 's Gravenhage, daarvan *f* 80,000 in het openbaar zullen uitgeloot worden om op den 1 der volgende maand bij de Nederlandsche bank of de agenten van den rijkskassier in de hoofdplaatsen der provincien afgelost te worden,

en ten aanzien der schatkistbiljetten, aanvankelijk in deze maand, en vervolgens om de drie maanden, op denzelfden dag waarop de uitlotingen der legerlasten plaats hebben, *f* 150,000 ter aflossing op gelijke wijze zullen worden uitgeloot.

Tot bewerkstelliging dezer uitlotingen zullen, zoowel ten aanzien der legerlasten als der schatkistbiljetten, voor ieder dier soorten van staatsschulden, 15000 nommers in eene bus worden gedaan. Voorts zullen de aflossingen natuurlijk eenvoudig plaats hebben voor zoo ver de uitgelootte legerlasten of schatkistbiljetten niet zijn ingetrokken en geroijeerd door fournissementen in de laatste negotiatie van 138 millioen.

MENGELWERK.

BERIGTEN WEGENS CHRIST. THOMASIUS.

Christian Thomas — want zoodanig schreef hij, die van alle pedanterij vervreemd was, zonder latijnschen uitgang in *us* — werd te Leipzig geboren 12 Januarij 1655. Zijn Vader was *Jacob Thomas*, zijnde hoogleeraar en rektor der schole aldaar, een geleerd en braaf man, door Leibnitz zeer geëerd. Hij studeerde aldaar in de wijsbegeerte, geschiedenis en regten, daarna te Frankfort aan den Oder. Na zijne bevordering in de regten deed hij eene geleerde reis naar Holland en zettede zich, bij zijne terugkomst als Advokaat te Leipzig neder, weldra wijdde hij zich, als privaat-docent, aan de akademische studiën.

Weldra werd hij door de regtzinnigen van nieuwigheid beschuldigd en ondervond alzoo het lot van elken zelfdenker.

Deze nieuwigheid bestond daarin, dat hij het *regt der natuur* verhief. Tot op dien tijd had zich de theologische school dat vak toegeëigend, en *Thomas* zelf betitelde zijn werk *Goddelijke Regtsgeleerdheid.* Hij zelf was eerst tegenstander van *H. de Groot*, die beweerde, dat het natuur-regt verpligtte, zelfs al was er geen God. *Pufendorf* was reeds verketterd. *Alberti* was de beroemde man. Deze stelde den stand der onschuld in het Paradijs tot grondslag van het regt der natuur. *Grotius* had beweerd, dat de eerste menschen meer geleken naar *Barbaren*, wier voorregt meer bestond in onkunde der ondeugd dan in kennis der deugd. Dit ontkende *Thomas.* Zoo mengde hij zich in de toenmalige geschillen b. v. of de vrouwen in den staat der onschuld aan de mannen onderdanig waren? — Of de kinders in dien staat wel gehoorzaamheid verschuldigd waren aan hunne ouders? — Of er wel een eigenlijke *staat* (*respublica*) bestond? — Of de uitwerpsels (encrementen) in dien staat een onaangenamen reuk hadden enz.?

Met dezen strijd verkreeg hij betere inzigten, zoodanig dat hij het Saksisch-Luthersch stelsel uit het Natuurregt en de Zedeleer, te gelijk met de uitspraken des O. T., als tot ons niet behoorende, verwierp! Zoo leerde hij, dat bloedschande, veelwijverij, zelfsmoord, echtelijke trouw, priesterlijke inzegening, uitwendige eerdienst enz. volgens stellige burgerlijke wetten alleen verboden en geboden waren. Volgens hem, behelsden de 10 Geboden geene loutere, noch volkomene Zedeleer. De moordenaar mogt niet gedood worden. De begraving in de kerken was strijdig met het natuurregt. De vrijheid des menschelijken verstands was heilig. De ketters behoorden niet ligchamelijk gestraft te worden. Men moest de gebreken in den Staat gispen, en de koninklijke heerschappij was *niet* van God afkomstig. Alle deze leerstukken hadden niets gemeens met de godgeleerdheid.

Uit loutere aangenomene beginselen redenerende, nam men vele gevallen uit het dadelijk leven op in theoretische leerboeken. *Heumann* had reeds beweerd, dat de toestand der Onderdanen in de Europeesche Staten veel gelukkiger was, dan die in Turkijen; doch de eerste moesten om waarlijk dat geluk te genieten, van dezelfde godsdienst zijn als de Landsheer. *Thomas* nam deze vraag, ontkennender wijze, in zijn natuurregt op, en oordeelde de zoogenoemde barbaarsche volken en derzelver slaven veel gelukkiger, dan bij ons, zelfs dan de Katholieken onder een protestantsch Vorst. Hij verdedigde daarom, even als voormaals *Joh. Valer*, de afschaffing van den eed in *Spanje*, om dat het geschil over het houden van beloften, volgens hem, ten onregte, voor een geestelijk gerigtshof getrokken en gevonnisd werd; zoo bleef hij tegenstander van het kanoniek regt, vooral ten opzigte van den zelfsmoord, de heerschappij der Vorsten, de verpligting, dat ieder misdadige zich zelf moest aanklagen, de tooverij enz., hetgeen de Papisten ten behoeve van de regtbank der Inquisitie hevig verdedigden.

In het jaar 1689 huwde de laatste Hertog van Sachsenreiz (dezelfde, die eerst door zijn Broeder den Kardinaal von Reiz en door den Paus tot katholiek vervormd was, doch kort vóór zijn dood wederom Luthersch werd,) met de oudste Dochter van den Groot-Keurvorst, welke gereformeerd was. Dit wekte den regtzinnigen ijver. De theologische Fakulteit te Wittemberg, door *Calovius* beheerscht, schreef daartegen aan het Ministerie te *Berlin*, met aanmaning van alle *Brandenburgers*, dat zij liever hunne ambten zouden nederleggen, dan gehoorzamen aan het edikt van den Keurvorst, gegeven in 1664, dat Lutherschen en Gereformeerden elkander, althans op den predikstoel, niet zouden verketteren. (1) *Thomas* schreef tegen dezen geweldigen ijver, en dit bragt hem in kennis met het Hof te *Berlin*.

In het jaar 1690 toog *Thomas*, die om zijne ketterij *Leipzig* verlaten moest, naar *Halle*, te gelijk met *Philipp Jacob Spener*, die te *Dresden* beschimpt werd en met *August Hermann Franke*, die uit *Erfurt* werd weggejaagd. Te *Halle* vond *Thomas* ware rust, te midden van een aantal van 300 studenten uit den voornamen burgerstand alwaar hij op 23 Augustus eene twistrede hield wegens de duldzaamheid der Christenen, welke den grond legde tot deze Akademie. De Keurvorst, in het volgende jaar 1691, door *Halle* reizende, besefte het gewigt dezer zaak. *Thomas* werd naar *Berlin* ontboden, kreeg een geschenk van 200 dalers, vond bij zijne thuiskomst nog een geschenk van 500 dukaten, en een aantal geleerden in onderscheidene vakken werden aangesteld.

In dezen tijd viel ook het geschil over den Gregoriaanschen Almanak, dien de Keurvorst goedkeurde, doch sommige Gereformeerden als een antichristisch ding veroordeelden, *Thomas* verdedigde alhier wederom de regten van den Vorst, in wiens magt het, zijns inziens, stond om alle misbruiken weg te nemen, die de rust in den Staat verstoorden; waarom hij beweerde, dat *Luther* de hervorming slechts ten halve voltooid had, en dat het nog zaak was, in navolging van hem, de Latijnsche Gezangen, de duivelsbezwering bij den Doop, de Biecht en het Biechtgeld af te schaffen, de kerkmuzijk te veranderen, de beelden in de kerk weg te nemen, de begrafenis-plegtigheden te doen ophouden; in één woord alles in beteren zin te wijzigen, dan men uit de Israëlitische wetgeving of uit het kanoniek regt gewoon was af te leiden. Hij was daarom echter geen voorstander van staatkundige tirannij, ofschoon hij *het regt van gratie* aan den Vorst wilde toestaan. Hij leerde daarentegen, dat de Vorst voor de openbare rust en veiligheid zorgen moest. Dezelve moest zich niet inlaten met de bekeering of hemelsche gelukzaligheid der menschen, zonder daarin te mogen beslissen. Alleenlijk vermogt hij de onlusten verhinderen, die uit de geschillen wegens Godgeleerde onderwerpen voortsproten.

Op gelijke wijze handhaafde hij de regten der zoogenoemde ketters of dwaalleeraars, die nimmer gestraft moesten worden, maar juist zeer nuttig waren om de waarheid te vinden, terwijl verschil van meeningen — en niet eenigheids des geloofs — daartoe medewerkte (2).

Even zoo bestreed hij de tooverij en het heksenwezen, in navolging van den Frieschen *Balthazar Becker*, ofschoon deze allen invloed des duivels ontkende. *Karpzovius* beweerde het bestaan der tooverij. *Spizel* riep alle Mogendheden tegen dezelve in het harnas, als zijnde even als het kaartspel eene vond des duivels. *Thomas* bestreed zulks van voet tot voet, ook tegen *Leibnitz*, wanneer deze hem verweet, dat hij te verdraagzaam was (3).

Zoo werd *Thomas* opelijke aanrander der Aristotelisch-Scholastieke Wijsbegeerte, welker aanzien *Descartes* reeds verminkt had en prees het regt van eigen onderzoek met den meesten nadruk aan, met al de barbaarsche terminologie en spitsvondige onderscheidingen, waarbij, onder anderen de twistvraag: „Of de zonde eene zelfstandigheid ware?" welke vraag hij een *methaphijsisch bedlam* noemde (4)

Met zijne ongemeene zucht voor wetenschap en kennis, maakte hij zijne landgenooten bekend met de schriften der *Franschen*, bijzonderlijk van *Bayle*, van wien hij het bewijs overnam, „dat het bijgeloof dwazer en ondeugender is dan het *Athëismus*," (om welke zelfde reden de beroemde *Weishaupt* te *Ingolstadt*, bijkans 100 jaren daarna (Febr. 1785) nog belaagd werd;) zoo ook de werken van vader *Richard Simon*, welke zeker gewaande oordeelkundige, de heer *von Dummhof*, een Godloos, duivelsch boek noemde (5).

Nu gaf *Thomas* uit zijne *Latijnsche Logica*, met eene *Inleiding tot de stof-philosophie* (introductio in philosophiam Aulicam), waarin hij, (even als de Abt *Gerard*, in *Frankrijk*, *la philosophie des gens de Cour* geschreven heeft,) de afscheiding tusschen pedanterij en hofleven, onnutte geleerdheid en praktijk zeer leerzaam ontvouwde. Daartoe diende het onderzoek: „Of het karakter van den mensch uit zijne gesprekken en daden tot zekere vaste beginselen te brengen ware?" Hiertoe nam hij in den mensch *vier* hoofdneigingen waar, als: *wellust* in den uitgestreksten zin, *geldgierigheid*, *eerzucht* en *redelijke liefde* (*goedwilligheid*), en over derzelver vermenging, (welke hij tot *graden* bragt,) sprekende, beweerde hij het onmogelijke van 30 gr. *redelijke liefde* met 30 gr., *geldgierigheid.* Op gelijk wijze berekende hij een *wellustig* en tevens *geldgierig* karakter op 60 gr. *wellust*, 55 gr. *geldgierigheid*, 20 gr. *eerzucht* en 5 gr. *goedwilligheid.*

Hij was ook de eerste, die, ofschoon de Fransche taal bij voorkeur beminnende, echter de beoefening der landtaal zeer bemoedigde. Nu gaf hij de eerste *Logica* in het *Hoogduitsch*, welke hij, naar het begrip van dien tijd, als aanleiding tot verstandig denken, als eene soort van encyklopedie der wijsgeerige wetenschappen, en daarin *menschkunde*, *zielkunde*, *ontleedkunde*, *physiologie*, met de dieren vergeleken, en ook *Opvoedings-* en *Staatsleer*, behandelde; welk werk de *Censor Hesnusius*, *Professor Organi Aristotelici* te *Leipzig*, niet durfde goedkeuren om te doen drukken, om dat het NB. in het Duitsch geschreven ware. Van dien tijd af schreef hij zijne volgende *programmata* in het *Hoogduitsch*, (6) en ook in 1688 het eerste Duitsche *Maandschrift*, tegen welke soort van schriften *Schlosser*, *Jakobi*, *Lavater* en *Hofmann* hunne stem zeer verhieven. Hierin volgde hij *Boileau*, *Molière*, enz., en gispte daarin vooral op satirieken toon, de scholastieke wijsbegeerte, zoo als: *Of David reeds koffij gedronken heeft?* Ook: *Hoe Aristoteles, na alles in wellust te hebben doorgebragt, zijn kost moest zoeken in den verkoop van vlekballen, blanketsel en haarpoeder, en zijn meester zeer ergerde, door het dragen van een gewonen rok, met een das en een degen*, (doelende hier op eigen kleeding) *in plaats van zwarten mantel en halskraag: hoe hij aan het hof van Macedonië gekomen is, aldaar het l'hombre spel uitgevonden en in zwang gebragt heeft, op de Koningin Olijmpias verliefd geraakt en na vele vergeefsche proeven en avonturen hare wedermin gevonden heeft* (7).

Thans ontstond het Staatkundig-Godgeleerd geschil over de veelwijverij met de daaraan verbondene geschilstukken. Hiertegen verklaarde zich *Thomas* stellig, en verloor daardoor de gunst van den Staatsminister die ook Saksen verlaten en naar Berlin wijken moest.

In 1689 ontstonden in Saksen de Piëtistische geschillen. *Spener*, Keursaksisch Kerk- en Opperkonsistoriaal-Raad te *Dresden*, was voorstander der zedeleer, en wilde daartoe de jongelingen opleiden door beoefening van Bijbelsche Uitlegkunde, vooral van het N. T., tot ware Godvrucht. *Franke*, zijn leerling, met dezelfde gevoelens doorzult, zettede zich te Leipzig neder, alwaar hij een *philo biblisch* kollegie stichtte. Hiertegen verzetteden zich de oudere theologanten, bijzonderlijk Pfeiffer, Alberts en Karpzovius, zoodanig dat *Franke* in crimineel proces geraakte, en, hoezeer door *Thomas* in regten bediend, hetzelve verloor, waarbij nog kwam, dat de zoogenaamde Piëtisten tot allerlei dwaasheden (zoo als onmiddellijke bekeeringen enz.,) vervielen.

Nu regende het twistschriften tegen *Thomas*, zoodanig dat men hem voor *Piëtist* en *Athëist* en vriend der Gereformeerden uitschold (8).

In 1690 kwamen er drie eischen, als: 1. van het Opperkonsistorie te Dresden, tot verwijzing in eene boete van 200 Rijksdalers. 2. Het verbod van al zijne schriften, en 3. de verzekering van zijn persoon, om daarna krimineel hem te kunnen vervolgen. — Het eerste kwam tot stand en nu moest *Thomas* zich, zonder bezoldiging, van schrijven generen. Weldra vlugtte hij naar *Berlin* alwaar hij verzocht te *Halle* kollegie te houden; doch ook hier werkte alles tegen. Men drong aan op zijn arrest en het in beslag nemen zijner goederen. De Staatsminister *Eberhard van Dankelman*, bewerkte zijne aanstelling tot *Keurvorstelijk Raad*, met 500 Dalers bezoldiging. In 1691 kreeg hij zijne goederen terug. Zijne vijanden vermeerderden. Men noemde *Halle* (bij woordspeling) de *hel* en de inrigting te *Halle* een *helsch Instituut.* Op 3 December 1697 werd door het *Opperkonsistorie* te *Dresden* een *Rescript* gerigt aan de *Universiteit* te *Leipzig*, waarbij bevolen werd te waken tegen de gereformeerde beginselen van *Thomas*; doch hetzelve werd op 27 Maart 1698 op bevel van Koning *Frederik August* te *Dantzig* vernietigd en *Thomas* in 1709 tot *Hoogleeraar in de Regten* aangesteld.

Thomas, hoezeer voor *Synkretist*, *Kryptokalvinist*, *Piëtist*, *Naturalist* en *Athëist* uitgekreten, had niets te zijnen laste, waarover men hem konde beschuldigen. Dan, hij gedroeg alles met geduld, en toen men van hem de stelligste satyre in het openbaar verwachtte, sloot hij zijn *Maandschrift* met December 1698, met aanmaning zijner vijanden tot liberaal oordeel, en vertrouwen op God en zijne goede zaak.

Hij was in zijn oordeel nooit scherp, dan waar hij door logen beticht werd. Hij leed gaarne tegenspraak en was zeer onpartijdig: maar hij behield zich voor, in zijne oordeelvelling over alle Dogmatiek vrij te zijn, gelijk hij aan anderen hetzelfde regt toekende, mits zonder valsche betichting. Onverzoenlijk vijand was hij van hen, die, anderen verketterende, hunne zaak tot de zaak van God maken en, door hunne beschuldiging van ongodsdienstigheid, het graauw in het harnas jagen. Vooral bestreed hij zulks hevig, omdat zijn geschil voornamelijk Godgeleerden betrof, die, na de hervorming van Luther, beter hadden behooren te weten; terwijl hij wijsbegeerte en godgeleerdheid zeer juist onderscheidde, en niet wilde, dat de godgeleerde als natuurkundige zoude oordeelen (in het leerstuk b. v. dat eene maagd baren kan). Even zoo hield hij de regtsgeleerdheid als eene studie op zich zelve en niet vermengd met godgeleerdheid of kanonieke regels.

Hij was de eerste, die in de landtaal duidelijk en bevallig schreef. Hij wilde alles doen drukken, zelfs al scheen het strijdig met de Christelijke Leer, (zoo als de *Heptaplomeres* van *Boden*,) dat men voor een Deïstisch Boek hield en welks uitgave men te Berlin onderdrukte.

Vooroordeel en bijgeloof wederstrevende, leerde hij het eerst de gronden der verdraagzaamheid en de afschuwelijkheid der pijnbank. Van daar ijverde hij zeer tegen de Jesuiten en derzelver willekeurige uitvindingen in de zedeleer en de collisie der pligten; ofschoon hij hunne geleerdheid bewonderde. Even zoo gispte hij de *mathematische grillen* van eenen *Leibnitz* en anderen, die, juist door eene zoogenoemde mathematische en wijsgeerige uiteenzetting van woorden en denkbeelden, den Katholieken en Jesuiten in de hand werkten.

Even zoo was hij, als *privaat* en *praktikaal onderwijzer*, zeer geschikt om invloed te maken op alle menschen, die door hem wenschten onderrigt te worden, vooral jongelieden van hoogeren stand. Hij leerde aan allen de kunst van het zelfdenken met alle de regelen tot het gebruik des gezonden verstands, en ging zelf voor met een voorbeeld van zuivere zeden, zoodat goedheid van hart, fijnheid van echt gevoel, echte geleerdheid en eene deftige en gemoedelijke voordragt aller harten aan hem verbonden, zonder dat zijne eerzucht daardoor op rang of titel boogde en hij zelf er dikwerf om lachte, wanneer men hem, als *Koninklijk Geheimraad*, *Zijne Excellentie* noemde. Zijn geest leeft nog in Duitschland voort. Van zijne kinderen, die nog na hem te Leipzig leefden, zijn geene afzonderlijke berigten voorhanden.

K.

---

(1) De schrijver was de Professor *Muller*, te *Magdeburg*, die door den Keurvorst naar *Spandaw* gebannen, doch een jaar daarna, op verzoek van *Thomas*, wederom ontslagen werd. Die geest echter van Calovius duurde nog 30 jaren daarna voort

(2) Even zoo als *Luther* geleerd had. Zie *Berl. Mon.* 1791, Octob. 3, 333.

(3) In 1708 werd eene oude vrouw om tooverij verbrand. Dit bestreed *Thomas* zoo hevig dat men zich wegens dat vonnis schaamde en Koning *Frederik van Pruissen* hem openlijk vereerde. *Oeuvres de Frederic* II, (Berl. 1789 t. 1 pag. 376.)

(4) Zie *Programma* van *Thomas* over de nieuwe uitvinding om 's menschen gemoed te kennen, door hem aan den Keurvorst toegewijd, en zijne *Ausubung der Vernuftlehre*, van den Staatsminister *van Dankelman* opgedragen, Hoofdstuk I. § 89 en 90.

(5) *Berl. Mon.* 1785 *April* 8, 392 — 394.

(6) Het 1ste in Jan. 1688 verscheen onder den titel: *Freymuthige, lustige und ernsthafte, jedoch vernuft- und gesetzmässige Gedanken, oder Monathsgespräche uber allerhand, vornehmlich aber neue Bücher.* Het laatste van dat jaar liet hij, even als de volgende, onder bekomen censuur, te *Halle* drukken.

(7) Ook alzoo waren de koperen Titelplaten, vóór ieder Stuk, vol van ironie: b. v. eene koets, welke omvalt in de sneeuw; — eene kamer, waar alles in de war ligt; — Plato's leerlingen, met sabels en degens gewapend, die hunnen meester eene serenade brengen in den nacht, en hem een gedicht overhandigen; — *Aristoteles*, den uitgeganen schoen van Koningin Olijmpias vastbinderde enz.

(8) Hierbij kwam nog het geschil te *Kopenhagen* in 1687 — 1690 door *Masius*, Hofprediker aldaar, die beweerde, dat de Overheid onmiddellijk door God was ingesteld, en alzoo tegen *Thomas* en alle Gereformeerden ijverde, als die ter gelegenheid van de revolutie in Engeland door Wilhelm III. Prins van Oranje, beweerde dat het aan het volk vrij stond, zelfs pligt ware, zich tegen de tirannij te verzetten. Zoo als *Pareus*, *Zwinglius*, *Kalvin*, *Beza* en anderen, met dat gevolg, dat de geschriften van *Thomas* tegen *Masius* op 8 Junij 1689 openlijk door Beuls handen verbrand werden.

PROGRAMMA.

HET BESTUUR DER AKADEMIE VAN BEELDENDE KUNSTEN, BOUW- TOEGEPASTE WERKTUIG- EN ZEEVAARTKUNDE, onder den naam, *MINERVA*, heeft, in deszelfs Vergadering van den 21 Februarij 1832, ingevolge art. 18 der Wet van de Akademie, ter aanmoediging van de *Binnenlandsche* Kunstbeoefenaars, besloten, de navolgende *Eereprijzen* uit te loven, als:

1. In het vak der *Schilderkunst*, een *Getuigschrift* en *vijftien Vijfgulden-Stukken*, voor het best geoordeeld wordende *Schilderij*, geheel afgewerkt, hoog 46, breed 62 Nederl. Duimen, voorstellende *een Gastmaal van de oude Batavieren, in de open Lucht.*
2. In het vak der *Teekenkunst*, een *Getuigschrift* en *acht Vijfgulden-Stukken*, voor de best geoordeeld wordende *Teekening in Kleuren*, behoorlijk afgewerkt, hoog 40, breed 32 Nederl. Duimen, voorstellende *een Binnenhuis, waarin een Chirurgijn een Boer het Been verbindt, en door een Bediende geholpen wordt; terwijl zich bij den Boer een of twee zijner Huisgenooten bevinden. Overigens met het in dezen noodige Bijwerk.*

Het Bestuur der voorz. Akademie noodigt uit tot de behandeling van de evengemelde onderwerpen, en tot het dingen naar de uitgeloofde Prijzen, *al de Leden der Akademie* en voorts *alle Binnenlandsche Kunstbeoefenaars.*

Diegenen, welke naar deze Eereprijzen willen dingen, zullen de navolgende bepalingen in acht moeten nemen:

1. De Stukken zullen, vóór den 1 October 1832, vrachtvrij ingekomen moeten zijn aan het Gebouw der Akademie, in de Kijk-in-'tjat straat, onder adres van den Secretaris van het Bestuur.
2. De ingezondene Stukken zullen moeten geteekend zijn met eene zinspreuk of ander kenneiijk merk; welke spreuk of merk door eene andere hand dan die van den

[illegible] geschreven, ook gesteld zal moeten worden op een bijgaand verzegeld Briefje, in hetwelk de Naam en Woonplaats van den Maker van het Stuk vermeld staan; dit moet verzegeld zijn met een duidelijken afdruk van een Cachet in Lak.

3. Het bekroonde Stuk in Olieverf blijft den eigendom van den Maker, onder verpligting, om daarvan eene Teekening of volledige Schets in Kleuren, en ter zelfde grootte als het bekroonde Stuk, kosteloos en vóór de teruggave van het Stuk, aan de Akademie te verschaffen. De bekroonde Teekening wordt door de bekrooning den eigendom der Akademie.

4. De Mededingers kunnen, des verkiezende, in het naambillet den prijs stellen, waarvoor zij het ingezondene Schilderstuk aan de Akademie willen afstaan; zullende het Bestuur na de prijsuitwijzing aan den Bekroonden opgeven, of het Stuk voor het Kabinet wordt aangekocht: en in dat geval de Maker van het Schilderstuk ontheven zijn van de verpligting, tot het verschaffen eener Teekening of Schets van het bekroonde Stuk.

5. Elk der niet bekroonde Stukken zal, benevens het ongeopend Billet, in hetwelk de naam van den Maker uitgedrukt is, tegen overgave van de zinspreuk of het merk, met dezelfde hand geschreven, benevens van een afdruk van het cachet, waarmede het naambriefje is verzegeld, aan den vertooner terug gegeven worden. Deze terugvrage zal moeten geschieden binnen den tijd van drie maanden, te rekenen van den dag af dat de uitwijzing bekend gemaakt is.

6. De uitdeeling van de behaalde Prijzen aan de Bekroonden of derzelver Gevolmagtigden, zal plaats hebben in de Vergadering der Leden van Januarij 1833.

Groningen, *Op last van het Bestuur voorn.,*
den 21 Februarij 1832. R. DE RHOER OTTENS, *Secretaris.*

De permanente commissie uit het amortisatie-syndicaat brengt bij deze ter kennisse van de belanghebbenden, dat, ingevolge hare advertentie van den 16 Februarij ll., op heden, in het openbaar heeft plaats gehad, de loting van honderd Biljetten, elk ten bedrage van tien duizend gulden kapitaal, tot aanwijzing der nummers van de schuldbekentenissen van het amortisatie-syndicaat, rentende 4½ pCt., welke, te zamen ten bedrage van één millioen gulden, na 1 April aanstaande, zullen worden losbaar gesteld, en dat alzoo uit de bus zijn gekomen de volgende nummers, allen van schuldbekentenissen a *f* 1000 het stuk, te weten:

No.	51821 a 51830	No.	91621 a 91630	No.	60801 a 60810
»	16921 a 16930	»	99011 a 99020	»	20471 a 20480
»	63591 a 63600	»	57131 a 57140	»	51461 a 51470
»	80501 a 10510	»	47391 a 47400	»	49341 a 49350
»	16291 a 16300	»	55521 a 55530	»	10161 a 10170
»	105921 a 105930	»	19871 a 19880	»	17321 a 17330
»	62961 a 62970	»	71311 a 71320	»	112111 a 112120
»	112641 a 112650	»	72511 a 72520	»	113721 a 113730
»	72121 a 72130	»	85211 a 85220	»	68151 a 68160
»	521 a 530	»	19451 a 19460	»	90571 a 90580
»	93181 a 93190	»	109521 a 109530	»	112041 a 112050
»	97821 a 97830	»	86761 a 86770	»	113521 a 113530
»	38491 a 38500	»	17831 a 17840	»	75411 a 75420
»	81 a 90	»	29341 a 29350	»	56751 a 56760
»	80251 a 80260	»	92531 a 92540	»	102061 a 102070
»	98001 a 98010	»	115691 a 115700	»	62721 a 62730
»	46501 a 46510	»	40801 a 40810	»	23331 a 23340
»	113141 a 113150	»	88631 a 88640	»	112581 a 112590
»	29451 a 29460	»	21101 a 21110	»	65101 a 65110
»	77321 a 77330	»	69291 a 69300	»	56591 a 56600
»	76361 a 76370	»	111131 a 111140	»	28051 a 28060
»	29641 a 29650	»	4641 a 4650	»	107761 a 107770
»	104891 a 104900	»	10811 a 10820	»	112631 a 112640
»	35591 a 35600	»	104051 a 104060	»	103051 a 103060
»	2171 a 2180	»	35531 a 35540	»	52361 a 52370
»	32541 a 32550	»	80891 a 80900	»	76771 a 76780
»	83051 a 83060	»	41701 a 41710	»	100841 a 100850
»	81151 a 81160	»	71151 a 71160	»	11151 a 11160
»	108711 a 108720	»	37391 a 37400	»	46361 a 46370
»	93551 a 93560	»	69411 a 69420	»	30821 a 30830
»	33991 a 34000	»	19171 a 19180	»	57801 a 57810
»	54991 a 55000	»	37461 a 37470	»	44401 a 44410
»	17261 a 17270	»	72051 a 72060		
»	24061 a 24070	»	49201 a 49210		

Zullende tot de aflossing der als voormeld uitgelotene schuldbekentenissen, op den voet en wijze bij de advertentie van den 16 Februarij ll., bekend gemaakt, na den 1 April 1832, alle werkdagen, ter thesaurie van het amortisatie-syndicaat, te Amsterdam, worden gevaceerd, tegens overgifte dezer schuldbekentenissen, mits behoorlijk aan den voet *voldaan* geteekend, en voorzien van al de daartoe behoorende coupons, waarvan de eerste verschijnt 1 October 1832.

Amsterdam, den 7 Maart 1832.

Groot Vocaal en Instrumentaal Concert.

De Heer Kapelmeester MORANDO MORANDI, uit Rome, bekend als Virtuoos op de Viool, zal de eer hebben een CONCERT te geven op Woensdag den 14 Maart 1832, in de Concertzaal van *G. van der Wielen.* Het begin is ten 6 ure. Entré voor een Heer *f* 1, en voor eene Dame 50 Cent. — De Bewijzen van Toegang zijn te bekomen bij *van der Wielen* en in het Logement de Phoenix.

De ondergeteekende berigt het geëerde Publiek, dat hij met zijne Familie, op Zaturdag den 17 Maart 1832, voor de Tweede Representatie, van het abonnement, in den gewonen Schouwburg alhier, zal geven: MAX HELFENSTEIN, Blijspel, daarna: OVER EN WEER, Blijspel, en tot slot: OORDEELT NIET VOOR DAT HET TIJD IS, Blijspel met Zang. P. DE KONING.

. Getrouwd:

URETERPERVERLAAT, den 3 Maart 1832. J. H. GORTER, en IJ. W. WIERING.

. Getrouwd:

L. VAN WEETERINGEN, *Genees-, Heel- en Verloskundige te Oenkerk,* en T. DE VISSER.

OLDEMARKT, den 9 Maart 1832.

Dienende deze tevens ter bijzondere kennisgeving.

. Heden morgen verloste door Gods goedheid van eenen ZOON, TIETJE UBBENS, Echtgenoot van AD. MEINH. KNOTTNERUS, *Predikant.*

MIDLUM, den 3 Maart 1832.

LEEUWARDEN, den 5 Maart 1832. Heden verloste mijne Echtgenoot, F. FELLINGA, van eenen welgeschapenen ZOON. IJ. IJPES, Pz.

. Heden verloste van eenen welgeschapen ZOON, Vrouwe ERITIA MARTHA DE SWART, geliefde Echtgenoot van L. R. FONTEIN.

FRANEKER, den 5 Maart 1832.

. Heden, na den middag, verloste van eenen welgeschapen ZOON, Vrouwe MARIA VAN SMINIA, geliefde Echtgenoot van Mr. M. VAN HELOMA.

Den huize VOORMEER te HEERENVEEN, den 6 Maart 1832.

. Heden beviel van eene welgeschapene DOCHTER, HENRIETTA COENRADINA METZLAR, geliefde Echtgenoot van G. ATTEMA, Gz., *Notaris.*

OLDEBERKOOP, den 7 Maart 1832.

Familie, Vrienden en Bekenden gelieven deze algemeene ook voor bijzondere kennisgeving aan te nemen.

. Mijne geliefde Echtgenoot, A. SCHUKKING, beviel heden allervoorspoedigst van eene welgeschapene DOCHTER. J. S. TROMP.

WOUDSEND, den 8 Maart 1832.

. Heden beviel van eene welgeschapene DOCHTER, TIETSKE SJOUKES BOERSMA, geliefde Echtgenoot van SIBREN S. VAN DER WERFF, *Rog en Pelmolenaar.*

DRONRIJP, den 9 Maart 1832.

Familie, Vrienden en Bekenden gelieven deze algemeene ook voor bijzondere kennisgeving aan te nemen.

. Heden beviel op het onverwachtst van eene doode DOCHTER, HILTJE FORTUIN, geliefde Echtgenoot van P. SCHOTSMAN, Dz.

LEMMER, den 9 Maart 1832.

. Heden beviel van eene DOCHTER, R. SWART, geliefde Echtgenoot van W. P. TJEPKEMA.

OOSTERMEER, den 9 Maart 1832.

. Heden verloste zeer voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER, H. P. J. FROELING, geliefde Echtgenoot van T. J. RUDOLPHI.

JUTRIJP, den 9 Maart 1832.

. Heden morgen verloste van eene welgeschapene DOCHTER, P. E. VAN DER VLIET, geliefde Echtgenoot van J. A. R. KUITERT.

Bij LEEUWARDEN, den 10 Maart 1832.

. Mijne Echtgenoot verloste heden van een MEISJE.

LEEUWARDEN, den 11 Maart 1832. M. HETTEMA.

. Mijne hartelijk geliefde Huisvrouw, ADRIANA MARIA ONNEN, is allervoorspoedigst bevallen van eenen welgeschapen ZOON. H. R. HUIJSER.

LEEUWARDEN, den 11 Maart 1832.

. Tot mijne diepe droefheid, ontsliep [illegible], in den jeugdigen ouderdom van 28 jaren en 10 maanden, mijne harte[illegible] Gade, SIMPKJE TJERKS PLANTENGA, na eene Echtverbindtenis van [illegible] maanden, mij nalatende, van de drie telgen welke hare liefde mij schonk, [illegible] zoontje, te jong om zijn zwaar verlies te beseffen. Met opzien tot God, om kracht [illegible] ondersteuning, wensch ik mij aan dien vaderlijken wil te onderwerpen. H. J. SPORRE, *Onderwijzer.*

LEEUWARDEN, den 5 Maart 1832.

Vrienden en Bekenden gelieven deze voor bijzondere kennisgeving aan te nemen.

. Heden ontving ik het voor mij en mijne kinderen, zoo treurig berigt, dat mijn geliefde Echtgenoot JACOBUS HAZELHOF, Sergeant-Majoor bij de 1ste comp. van het 3de bat. 1ste afdeeling, Vriesche Schutterij, in garnizoen aan den Helder, door een onverwacht toeval, zeer subit is overleden.

LEEUWARDEN, den 5 Maart 1831. A. VAN BE[illegible]UM, Wed. J. HAZ[illegible].

Strekkende deze tot bijzondere en algemeene kennisgeving aan Vrienden en Bekenden.

. Na eene korte ziekte eindigde heden zeer zacht het werkzaam en voor ons zoo dierbaar leven van onzen beminden Vader en Grootvader, JAN OOMKENS SENIOR, den gezegenden ouderdom van bijna 86 jaren bereikt hebbende.

Wij betreuren in hem, den liefderijksten Vader, en het waardig hoofd onzer Familie.

GRONINGEN, den 7 Maart 1832. J. OOMKENS. *Uit aller naam.*

. Heden ontsliep onverwacht ons geliefd jongste ZOONTJE, in den ouderdom van ruim een half jaar.

Familie, Vrienden en Bekenden gelieven deze als algemeene kennisgeving aan te nemen.

DAMWOUDE, den 8 Maart 1832. ARNs. DE JONG, *Predikant bij de Doopsgezinden.*

LEEUWARDEN, den 11 Maart 1832. Mogten wij ons verheugen met de geboorte van een Kind op den 9 Februarij ll., heden wierd het ons door den dood ontrukt. D. W. HOUTSMA. M. HOUTSMA, Geb. ZWOLSMAN.

Deze dient tot kennisgeving aan Familie en Bekenden.

Prijzen der Granen te Leeuwarden, Vrijdag den 9 Maart 1832:

De In- en Uitlandsche Rogge en Tarwe: Rogge *f* 195 : 00 het Last. — Tarwe 10 : 33 de Mudde.

De Boter *f* 37 : 00.

PRIJSCOURANT DER EFFECTEN.

AMSTERDAM, DEN 10 MAART 1832.

NEDERLANDEN.				Gebl.
Werkel. Schuld...	2½ pct.	41½	42¼	41¾
Uitgestelde dito.........		$\frac{15}{16}$	1$\frac{1}{16}$	1
Kansbiljetten............*f*		16½	17¼	17
Amort. Sijndicaat	4½ pct.	69½	70¼	70⅛
———	3½ »	55¾	56½	
Domein Losrenten.	2½ »			
Handel-Maatsch...	4½ »	78¾	79½	
Schatkistbiljetten..	6 »	98¾	99½	99⅛
———	100..	98¾	99½	99⅛
———	50..			
Oorlogs-Lasten...	5 pct.	87¾	88½	88
Leening 1831.....	6 »	93¾	94¼	94⅛
Nieuwe Leening..	5 »	79	80	79½
Renversalen............				
FRANKRIJK.				
Inschr. op 'tGrootb.	3 pct.	68½	69¼	69
Certificaten van dito	3 »			
RUSLAND.				
Bij *Hope & Comp.*	5 »	89¾	90½	90
Negotiatie 1828...	5 »	91¼	92	91¾
Inschr. op 'tGrootb.	6 »	57¾	58	
Certificaten van dito	6 »			
Cert. dito Hamb. Ad.	5 »			
Dito te Londen gen.	5 »			
Leening 1831.....	5 »			
PRUISSEN.				
In Londen genegot.	5 »			

SPANJE.				Gebl.
Amsterd. Perpetuel	5 pct.	46¼	47½	47
Id. te Par. en Lond.	5 »			
Uitgestelde.......	5 »	6½	6¼	
Renten Perpetuel.	3 »	29½	30	
POLEN.				
Loten.............*f*				
OOSTENRIJK.				
Weener-Bank.....	5 pct.			
Dito	4 »			
Certificaten......	2½ »			
Metalliek........	5 »	82½	83	82¾
Dito te Lond. gen.	5 »			
Dito	2½ »			
Bank-Actien......	3 »			
Aand. *f*100 bij *Roth.*				
Dito -250 dito....	4 »			
NAPELS.				
Certific. bij *L. & B.*	5 pct.			
Idem Administratie	5 »	72½	73	72¾
Dito te Lond. gen.	5 »			
DENEMARKEN.				
Negot. in Londen	5 pct.			
ENGELAND.				
Geconsolideerde ..	5 pct.			
GRIEKENLAND.				
Te Londen.......	5 pct.	23½	27½	26¾

MR. G. A. AVENHORN VAN NAUTA, openbaar Notaris te Rauwerd, zal, ten verzoeke van den Heer J. H. J. VAN WAGENINGEN, Secretaris van Baarderadeel wonende te Jellum, publiek bij boelgoed met gereed geld verkoopen:

Een uitmuntend BOEREREEUW en BESLAG, bestaande in 16 kalve en melke Koeijen, 2 gelde Rieren, 4 Hokkelingen, 1 Bul, 1 zwart langstaart Ruinpaard; voorts ongeveer 11 koesëten Hooi, 2 onbeslagen Hooiwagens, 1 Chais, 1 Eide, 1 Arresleed, 1 Karn met koperen Hoep, 1 koperen Kaasketel, 42 houten Melkaden, 6 koperen en 6 houten Emmers, 4 Molkenvaten, 1 koperen Handketel, 1 Sleeptrog, 1 Aardkar, 1 Tijme, Harken, Vorken, enz.; benevens eenige MEUBELEN en HUISGERADEN, als 1 nieuw modern bruin eiken Kabinet, 1 Klok, 1 Hoekbufet, 1 Spiegel, 1 Kast, 1 Veldtafel, 8 Stoelen, 7 wit welten Hennen en 1 dito Haan, en hetgeen meer te voorschijn zal worden gebragt.

Wie hieraan gading maakt, kome op Donderdag den 22 Maart 1832, des morgens ten 9 ure, ten huize van *Hessel Aukes Poelstra,* Boer op halfweg onder Oosterwierum, en koope op alsdan voor te lezene voorwaarden.

Bij beslotene Briefjes wordt te huur gepresenteerd, voor vijf jaren, ingaande de Landen dadelijk en de Huizinge c. a. den 12 Mei 1832, en eindigende Petri en 12 Mei 1837:

Eene uitmuntende vruchtbare ZATHE en LANDEN, met HUIZINGE no. 14, BUITHUIS, SCHURE c. a., onder Scharnegoutum, groot 15 bunder 24 v. roede 86 v. el 8 v. palm, alle Greidlanden, *Warringsvliet* genaamd, bij *Sake Franzes Engwirda* in gebruik. Conditien liggen ter lezing en de Briefjes moeten vóór of op den 18 Maart 1832 franco ingezonden worden ten huize van *Jacob P. Langedijk,* Kastelein te Oosterwierum, bij wien, alsmede bij den gebruiker *Sake Franzes Engwirda* en den Notaris AVENHORN VAN NAUTA, te Rauwerd, nadere informatien te bekomen zijn.

De Notaris E. T. KUIPER, te Bolsward, zal publiek, bij strijk- en verhooggelden, aan de meestbiedenden, presenteren te verkoopen:

1. Een stuk vruchtbaar GREIDLAND, groot 1 bunder en ruim 10 v. roede, in de nabijheid van Hijsaad onder het behoor van den dorpe Arum liggende.
2. Een stuk BOUWLAND, groot 2 bunder en bijna 25 v. roede, bij Baderburen onder voormelden dorpe, ten deele bezaaid met Tarwe.

Beide perceelen worden thans door den eigenaar *Jan Durks Sjaarda* gebruikt, en kunnen dadelijk na den finalen palmslag worden aanvaard.

Wie hieraan gading maken, komen op Dingsdagen den 20 Maart 1832 bij de beschrijving, en den 27 dito bij den finalen palmslag, telkens des namiddags ten 2 ure, ten huize van *Douwe Jans Zeilstra,* te Arum.

VOORNAAM BOELGOED.

De Notaris E. T. KUIPER, te Bolsward, zal, publiek bij boelgoed, presenteren te verkoopen, zoo veel posten beneden *f* 20 aangaande, tegen kontante betaling, en zoo veel posten meer dan *f* 20 opbrengende betreft, op zes maanden crediet, tegen voldoende borgstelling:

1. Een uitmuntend BESLAG VEE, bestaande uit: 21 kalve en melke Koeijen, 4 Hokkelingen, 2 Stieren, 18 Schapen allen gaaf en gezond en 8 beste Paarden, waaronder een span blaauwe blessen, een twenter en een driejarige merrie, een vooljmerrie, een zesjarige ruin en twee werkpaarden, allen mak en bereden.

2. Een compleet stel BOUW- en GREIDBOERS-GEREEDSCHAPPEN, meest nieuw en van beste kwaliteit, als: 1 Rijdwagentje, 4 beslagen Hooiwagens, 2 Aardkarren, 1 Sleeptrog, 1 Kret, 3 ploegen, 5 Eggen, 1 zware Landrol, 1 Snijdbank, 1 Wijne, eenige Zeven, 1 Erwtkist, 1 Karn met koperen hoep, 1 koperen Kaasketel, 20 dito Melkaden, 2 dito Handketels, 6 dito Emmers, 3 dito Gootlingen, 1 Kaaspers, 1 Brokaad, 2 Boteraden, 1 groote Koeltrog, 6 Molkenvaten, 12 houten Emmers, 1 paar Schalen met evenaar en gewigten, 1 Timme, Zijlen, Kettingen, Touwen, Harken, Vorken, Grijpen, Paardentuig, enz.

3. Ongeveer 40 welden best HOOI, bijna 6000 SLUIKSCHOVEN, eene partij RUIG- en ERWTSTROO en 30 voer BOONEN in het Stroo.

4. Velerlei MEUBELEN en HUISGERADEN, waaronder 2 Kabinetten, 2 Pulpitums, 2 Klokken (1 staartstuk), 1 Laadtafel, 1 Spinde, voorts 5 Bedden met derzelver toebehooren, Bed- en Glasgordijnen, Tafels, Stoelen, Spiegels, Schilderijen, Koper-, Tin-, IJzer-, Aard-, Porselein- en Glaswerk, en al hetgeen meer zal worden te voorschijn gebragt.

Wie hieraan gading maken, komen op Vrijdag den 30 Maart 1832, des morgens ten 8 ure, ten sterfhuize van wijlen *Taekele Jans Hoogterp,* onder het behoor van den dorpe Kimswerd.

De Notaris HANEKUIJK, te Harlingen, zal, op Woensdag den 14 Maart 1832, des avonds ten 6 ure, in Rozo aldaar, (onder Houtkoopers) veilen:
Eene groote partij OOSTZEE en NOORDSCHE HOUTWAREN.

De Notaris JAN KLAASESZ, te Ternaard, presenteert publiek bij strijkgeld aan den meestbiedende te verkoopen:
Eene HUIZINGE en GROFSMEDERIJ, staande en gelegen te Ternaard, bij *Johannes Klinkhamer* in gebruik; Mei 1832 vrij te aanvaarden.
Wie gading maakt, kome op Donderdag den 15 Maart 1832, des namiddags ten 3 ure, ten huize van den Kastelein *U. J. Boersma*, te Ternaard.

De Notaris J. KLAASESZ, te Ternaard, presenteert bij boelgoed, op een half jaar crediet, te verkoopen: Ongeveer *honderd* weiden best gewonnen hooglandsch HOOI.
Wie gading maakt, kome op Maandag den 25 Maart 1832, des middags ten 12 ure, op de Plaats te Raard, bij de Weduwe *Sixma* in gebruik geweest.

Mr. JOHAN RENGERS HORA SICCAMA, openbaar Notaris, residerende op het Hoogezand, provincie Groningen, zal, ten verzoeke van de Erfgenamen van wijlen den Heer en Mevrouw METELERKAMP, publiek verkoopen de navolgende GOEDEREN, als:

1. Eene partij van ongeveer 2500 EIKEN BOOMEN, in de nabijheid van het Zuidlaardermeer, op het buitengoed Leinwijk, te Kropswolde, op stam staande.
2. Eene aanzienlijke partij zware EIKEN BOOMEN, ten getale van ruim 1500, op stam staande op de plaats Vredenburg, onder Kolham, gemeente Slochteren; welke beide perceelen bijzonder geschikt zijn voor Scheepsbouwers, Aannemers en Wagenmakers.
3. Het BUITENGOED *LEINWIJK*, zeer aangenaam gelegen te Kropswolde, in de nabijheid van het Zuidlaardermeer, en bijzonder geschikt voor *Jagt* en *Visscherij*, bestaande in eene goede HEEREN BEHUIZING, waarin 4 Vertrekken, Keuken, Koe- en Paardenstallen, SCHUREN, met deszelfs TUINEN, HOVEN, BOSSCHEN, WANDELINGEN, BOUW- en WEIDELANDEN en eenige DALGRONDEN, zamen groot ongeveer 30 bunder.
4. Ongeveer 2 bunder WEIDELAND, gelegen bij Martenshoek onder Kropswolde.
5. Ruim 13 bunder BOSCHLAND, met de daarop staande EIKEN-, DENNEN- en andere BOOMEN, uitmakende een gedeelte van de plaats Vredenburg, onder Kolham.
6. Een stuk HOOILAND, groot ongeveer 3 bunder, *de Rakken* genaamd, gelegen onder de gemeente Haren.
7. Eene ruime BANK in de Kerk te Kropswolde.

Alles dadelijk bij den toeslag te aanvaarden.
De Verkooping van voornoemde perceelen zal plaats hebben: van perceel 1, op *Maandag*, *Dingsdag* en *Woensdag*, den 19, 20 en 21 Maart 1832, des morgens ten 9 ure, op het Buitengoed *Leinwijk*; van perceel 2, op *Donderdag* en *Vrijdag*, den 22 en 23 Maart 1832, telkens des morgens ten 9 ure, in het Gemeentehuis op het Hoogezand; en van de volgende perceelen, in hetzelfde Gemeentehuis, op *Zaturdag* den 24 Maart 1832, des morgens ten 10 ure.
Voorts dient tot narigt voor de gadingmakenden, dat perceel 3 in 12 en perceel 5 in 11 gedeelten of in massa zullen worden geveild; — dat men, om de veelheid der perceelen op ieder der voornoemde dagen precies op het bepaalde uur met de Veiling eenen aanvang zal maken; terwijl eindelijk de Voorwaarden van Verkoop, van den 7 Maart 1832 af, ter lezing zullen liggen in het Gemeentehuis voormeld, en ten Kantore van den ondergeteekenden Notaris. Mr. J. RENGERS HORA SICCAMA,
Advocaat en Notaris.

Mr. L. J. HUBER, Notaris te Sneek, zal publiek, aan de meestbiedenden verkoopen:

1. Eene schoone, uitmuntende en vruchtbare ZATHE en LANDEN, met derzelver geheel nieuw gebouwde zeer aangenaam gelegene HUIZINGE, sterke SCHUUR, ruim HORNLEGER, een tweede aandeel in een prompten WATERMOLEN en beste Greidlanden, de Huizinge c. a. staande aan de Bolswardervaart onder den dorpe Oosthem (zijnde nog ongenummerd) en de Landen groot volgens kadastrale opmeting 20 bunder 65 v. roede en 64 v. el, aan elkanderen gelegen, onder de dorpen Abbega en Oosthem, bij den eigenaar *Oege Klazes Walstra* in gebruik; waarop per 364 v. roede geboden is *f* 151 : 75.
2. 1 Bunder circa 47 v. roede uitmuntend GREIDLAND, gelegen onder Abbega, almede bij den bovengenoemden eigenaar in gebruik; waarop per 364 v. roede geboden is *f* 225.
3. Een stukje GREIDLAND, groot 18 v. roede en ruim 37 v. el, de *Kleine Bijlle* genaamd, afgegreppeld liggende van 73 v. roede Lands des eersten perceels, onder Abbega; waarop over het geheel geboden is *f* 20.

Alles Petri en Mei 1832 vrij te aanvaarden.
Wie gading maakt, kome op Dingsdag den 20 Maart e. k. bij de finale adjudicatie, ten huize van den Societeithouder *Heslinga*, te Sneek, des namiddags ten twee ure, (zullende er tevens 600 pramen uitmuntende MODDER, nabij deze Landen gelegen, worden geveild) en koope alsdan op voor te lezene Conditien, inmiddels te vernemen ten Kantore van bovengenoemden Notaris.

De Notaris G. S. ZIJLSTRA, residerende te Heeg, zal, op Regterlijke autorisatie en ten overstaan van den Vrederegter van het kanton Sneek, op Donderdagen den 22 Maart 1832, ten huize van *Wouter G. Veenstra*, Herbergier in het Tolhuis te Heeg, bij de provisionele, en den 5 April aanvolgende, ten huize van *Gerben J. Bergsma*, Herbergier aldaar, bij de finale toewijzing, telkens des namiddags om 2 ure, publiek bij strijk- en verhooggeld presenteren te verkoopen:

1. Eene uitmuntend vruchtbare ZATHE en LANDEN, met HUIZINGE en SCHURE, HEMINGE, HORNLEGER, VARKENSHOK, SCHIPHUIS en WATERMOLEN cum annexis, groot ongeveer 36 bunder en 75 v. roede, staande en gelegen aan het Bud te Heeg, bij de medeeigenaarsche de Weduwe *Haring Oebeles Nauta* in gebruik; — waarop tot strijkgeld wordt gesteld *HONDERD GULDEN.*
2. Ongeveer 2 bunder en 2½ v. roede GREIDLAND, mede onder Heeg gelegen en bij dezelfde in gebruik.

De Landen na den palmslag dadelijk en de Huizinge en Schure c. a., op den 12 Mei 1832 voor de koopers te aanvaarden, en alles bij Biljetten breeder omschreven, die te bekomen, en op Conditien, die te vernemen zijn ten kantore van opgemelden Notaris.

De Secretaris A. L. POTMA, te Workum, gedenkt, ten overstaan van den Deurwaarder G. L. KARSTEN, aldaar, op Maandag den 26 Maart 1832, des morgens ten 9 ure, ten huize van *Pier Piers Broersma*, onder Workum, bij boelgoed en gereed geld te verkoopen:
11 Melke en kalve Koeijen, 3 Rieren, (waaronder 2 gelde,) 3 Hokkelingen, 1 Stier, 1 Paard, eene partij Hooi, Hooiwagens, Chais, Spekwagen, 12 houten Aden, koperen Kaasketel, dito Emmer, 5 houten Emmers, Kaaspers, Timme, 3 Melkvaten, Aardkar, Karn, Koeltrog, eenige Harken en Vorken, voorts een Bed en Peluw met 2 Dekens, en hetgeen verder ten dage des boelgoeds te voorschijn zal worden gebragt.

Boelgoed van een uitmuntend Beslag enz:

De Secretaris A. L. POTMA, te Workum, gedenkt, ten overstaan van een daartoe bevoegd beambte, op Dingsdag den 3 April 1832, precies des morgens ten 9 ure, ten sterfhuize van *Allert P. Hogema*, onder Workum, bij boelgoed en gereed geld, te verkoopen, een uitmuntend BESLAG BEESTEN en BOEREGEREEDSCHAPPEN, bestaande in:
28 Kalve, melke en vare Koeijen, 2 Overloopers, 10 Rieren, 12 Hokkelingen, 2 Stieren, 1 zwart Ruinpaard, 10 Schapen, eene partij Hooi, 2 Hooiwagens, 1 Chais, 1 Aardkar, 12 koperen Emmers, 9 houten Dito, 7 Melkvaten, 31 houten Aden, 8 Tobben, 1 Karn met toebehooren, 1 Kaaspers, 1 Kaasketel, 1 Handketel, 3 koperen Ketels, 1 Koeltrog, 3 Troggen, 1 Hooiroede, eene partij Koedekken, 1 Timme, 3 Jukken, 1 Schuifsleed, 23 IJzeren Klaauwen, 2 Snijseinen, 4 Grijpen, Harken en Vorken, en verdere Boeregereedschappen; voorts HUISSIERADEN en INBOEDEL, waaronder 1 Kabinet, Klok, Theekast, 5 Bedden met deszelfs toebehooren, en eindelijk 1 JAGT en BOOT, met Zeil en Treil, en hetgeen verder ten dage des boelgoeds te voorschijn zal worden gebragt.

Verkooping van Bloemzaden enz.

S. TULP, op de Tweebaksmarkt te Leeuwarden, zal, op Woensdag den 21 Maart 1832, ten elf ure voor den middag, ten zijnen huize, ten overstaan van den Notaris Mr. P. ANDREÆ, aldaar, verkoopen: Een assortiment BLOEMZADEN van 50, 40, 30 en 25 der schoonstbloeijende soorten; alsmede Ranunkels, Anemonen, extra groote bloeibare Klaauwen, Feraria tijgrida of Tijger Lelien, Amarijllis formasissima of Goudlelien, extra groote Bollen enz. enz., met berigten hoe een en ander moet worden behandeld.

BOELGOED. De Deurwaarder J. DAMEN, te Harlingen, zal, op Woensdag den 21 Maart e. k., des voormiddags ten 11 ure precies, bij de Groote Sluis te Harlingen, bij boelgoed verkoopen: Eene aanzienlijke partij versch aangevoerde esschen MELK-, BOTER- en BROKADEN.

UIT DE HAND TE HUUR: Twee heerlijke ZATHEN en LANDEN, gelegen te Bozum. Te bevragen op den Grachtswal buiten Leeuwarden, letter L, no. 13.

Uit de hand TE KOOP: Een HEKTJALKSCHIP, groot 86 Ton, met complete Inventaris, in het jaar 1827 nieuw uitgehaald. Te bevragen in het Ruiterskwartier, letter E, no. 225, te Leeuwarden.

Uit de hand TE KOOP: Een SCHUITESCHEEPSHOL, groot 24 Ton; te bevragen bij H. A. WESTERHUIS, Mr. Scheepstimmerman te Wartena, alwaar hetzelve is liggende.

Uit de hand te koop:

Een paar EEK- of ROGSTEENEN, benevens KUIP, SPIL, en al het benoodigde IJZERWERK, met STAAF en HEKRAD, hetwelk alles tot eene compleete Maalderij behoort. Te bevragen bij *HENDk. VEEN*, op de Zeemfabrijk, aan de Trekvaart te Sneek.

L E E S H I E R.

Uit de hand TE KOOP: Ongeveer 40 lasten STUKKEN ROODE STEEN, bij den Timmerman *LUITZEN JOUKES POSTMA*, te Dragten.

Men presenteert bij besloten briefjes TE VERHUREN: Eene heerlijke ZATHE en LANDEN, te Achlum, met HUIZINGE en SCHUUR, groot 32 bunder 70 v. roede 18 v. el, alle Greidland, thans bij de Weduwe *Tjamme Klases Rispens* in gebruik; voor den tijd van vijf jaren, in te gaan Sint Petri en Mei 1832. De briefjes moeten vóór of uiterlijk den 25 dezer maand worden ingezonden. Intusschen is dezelve ook *uit de hand te huur*. De Conditien zijn te vernemen bij SIJTSE K. SIJTSMA, te Dronrijp, en bij H. W. WESTRA, te Sint Anna Parochie. De briefjes moeten franco worden ingezonden.

Wegens overlijden der beide Echtelieden en huurders *Ids Jans Boersma en Vrouw*, biedt men aan bij besloten briefjes TE VERHUREN: Eene *ZATHE* en *LANDEN*, groot circa vijf à zes en dertig bunder Greidlanden, gelegen te Rauwerd, voor den tijd van drie jaren, in te gaan Petri 1832. Nader onderrigt te bekomen, en de briefjes in te leveren vóór den 24 der loopende maand Maart, bij den Secretaris Mr. J. H. J. VAN WAGENINGEN, op het Slot te Jelsum.

Uit de hand te huur,

Voor vijf of drie jaren: Zekere ongeveer een bunder tachtig vierkante roede alleruitmuntendst GUARDINIERSLAND, gelegen aan het Kerkhof te Huizum, waarop ruim zestig beste vruchtdragende Appelboomen; voor honderd vijftig gulden jaarlijks in gebruik geweest bij *Dirk Martens Weidema*. Dadelijk te aanvaarden. Te bevragen en Conditien te vernemen bij den eigenaar SIERK GEERTS ROSEMA, te Huizum.

TE HUUR, op Mei 1832 of eerder te aanvaarden: Eene HEEREN HUIZINGE, staande op de Tweebaksmarkt binnen deze stad, laatst bewoond geweest door wijlen den Heer Mr. *S. Basseleur*, nader onderrigt ten Kantore dezer Courant.

TE HUUR: Eene HEEREN HUIZINGE met een grooten TUIN en ZOMERHUIS, staande op den Grachtswal bij Leeuwarden, letter L, no. 24, thans wordende bewoond door den Wel Eerwaarden Heer *J. B. H. Bruinier*. Te bevragen op het Vliet, bij JOHs. LOIJENGA, letter M, no. 3.

TE HUUR: Eene nette HUIZINGE, met PLAATS en BLEEK, in de Kleine Kerkstraat letter F no. 71 te Leeuwarden, door den Heer *J. Kickstra* bewoond, den 12 Mei 1832 te aanvaarden; te bevragen bij *A. C. ZIJLSTRA*, op de Nieuwestad aldaar.

TE HUUR: Een HUIS, staande op het Noordvliet bij Leeuwarden, gekwoteerd letter M, no. 47; op den 12 Mei aanstaande te aanvaarden; zijnde zeer geschikt tot Winkel. Te bevragen bij den tegenwoordigen bewoner H. DE KEIJSER.

Te HUUR, om op den 12 Mei 1832 te aanvaarden: Eene BOVENWONING, bestaande in eene roijale Voorkamer, Kleinkamertje, Vuurhok en verdere gerieflijkheden, staande op de Nieuwebuuren bij het Dockumererd, letter K, no. 171. Nader onderrigt bij J. BEITSMA, in het Zaailand, letter E, no. 263, te Leeuwarden.

HERVORMDE KERKVOOGDEN van *Beers*, zullen, op Maandag den 19 Maart 1832, des namiddags ten drie ure, ten huize van de Weduwe *C. Schaafsma*, aldaar, in twee perceelen, aanbesteden:
De REPARATIEN aan de KERK en TOREN van *Beers*, en aan eenige andere Gebouwen, volgens Bestek en Conditien, ter lezing liggende op de Secretarie van Baarderadeel, te Weidum, en waaromtrent nadere inlichtingen te bekomen zijn bij R. J. BOORSMA, Mr. Timmerman, mede aldaar.

A A N B E S T E D I N G

Van het *maken* van een NIEUWEN GEVEL, en verdere eenige BETIMMERING binnen de stad Sneek, met de leverantie der benoodigde Materialen. Wie gading maakt, vervoege zich ten huize van den Heer J. ANKRINGA, op het Grootzand te Sneek, alwaar Bestek en Teekening voorhanden zijn.

Depôt van Galanterien en Kramerijen, van *Friederich en Comp.*, van *Rotterdam*.

Wordt bij deze hunne geëerde begunstigers kennis gegeven, dat aan bovengemeld Depôt steeds verkrijgbaar zijn zal, alle soorten van Chineesch en ander Verlakt Werk, Tafel Kristal en Glaswerk, fijne Tafelmessen, Scheer- en Pennemessen, Houtwerk, Kinder Speelgoed, Spagoederen, Zeepen, Parfumerien, Tabaksdoozen, Snuifdoozen, gladde en doorgewerkte Kammen, Gespen, Beurzen, Draagbanden, Staal en Verguldwerk, Lampen, Lampkleedjes, Tafelschellen, Borstels, Brieftassen, en meer andere Goederen van smaak; alles tot zeer matige prijzen gesteld; ten huize van J. D. LEICKERING, op de Berlikumermarkt, letter C, no. 283, te Leeuwarden.

De ondergeteekende CAREL GERBER, Brandspuitmaker te Haarlem, berigt bij deze dat hij zijne Brandspuit, door hem in de maand Julij 1830 naar de Tentoonstelling te Brussel gezonden, op den 5 Maart ll. in goede orde heeft terug ontvangen; deze Spuit is zoodanig ingerigt dat men, naar dat zulks vereischt wordt, daarmede op *een*, *twee* of *drie* plaatsen, naar verkiezing, te gelijk kan water geven, en dus daar zeer dienstig is waar men slechts ééne Spuit kan plaatsen. — Ook heeft hij weder verscheidene BRANDSPUITEN vervaardigd en in voorraad, waaronder zich bevinden van dezelfde constructie waarvoor hij op de Tentoonstelling in den jare 1825, te Haarlem, zich met de zilveren Medaille heeft bekroond gezien; welke alle in zijn Magazijn kunnen bezigtigd en des verkiezende beproefd worden.
Alle herstellingen tot bovenstaande werktuigen betrekking hebbende, worden mede bij hem aangenomen en verrigt. CAREL GERBER,
onder de firma van J. VAN DER MEULEN,
te Haarlem, *wijk* 1, *no.* 1023.

De eerstondergeteekende maakt mits deze aan deszelfs geëerde begunstigers bekend, dat de STUKADOORS AFFAIRE in *Vriesland*, gedreven wordende op de firma van J. H. MARTENS EN ZOON, sedert primo Januarij 1832 op die van J. EN J. E. MARTENS EN COMP. wordt gecontinueerd, terwijl zij zich in de voortdurende attentie hunner geëerde begunstigers aanbevelen, hen eene prompte en civiele bediening verzekerende. J. EN J. E. MARTENS EN COMP.
Amsterdam, den 1 Maart 1832.

Drie SCHOENMAKERSKNECHTEN, hun werk geheel of ten deele verstaande, kunnen op den 20 Maart e. k., werk bekomen bij *H. J. OVERDIEP*, te St Anna Parochie.

Twee KUIPERSKNECHTS, hun werk verstaande, kunnen dadelijk of op Mei werk bekomen bij *H. VAN ZANDBERGEN*, Mr. Kuiper te Oudehaske.

Een WAGENMAKERSKNECHT, het *Boerewerk* geheel of ten deele verstaande, kan van stonden aan of op Mei e. k. vast werk bekomen bij *SIEMEN S. KIEP*, Mr. Wagenmaker te Balk.

Een ongehuwde WAGENMAKERSKNECHT, zijn werk grondig verstaande, kan van stonden aan, of op Mei e. k. vast werk bekomen bij *G. J. ANKERMAN*, Mr. Smid en Wagenmaker te Nieuwehorne.

Een TOUWSLAGERSKNECHT, liefst ongehuwd, werk begeerende, kan hetzelve dadelijk bekomen bij *R. HANSMA*, te Dockum.

Bij M. SMIT, te Groningen, is gedrukt, en alom te bekomen: E. J. THOMASSEN à THUESSINK. Een woord over de gewigtige vraag: *is de Aziatische Braakloop* (CHOLERA) besmettelijk of niet? à 25 cents.
In de meeste *Boekwinkels in dit land* is te bekomen à 15 cents, HET EENIGE NOODIGE *Bekeert U, en gelooft het Evangelie.*

De Boekverkoopers Wed. VAN DER MEER & VERBRUGGEN, te Rotterdam, hebben uitgegeven en verzonden:
Het bezoek in Ierland. Jessij Allan; en twee Vertoogen van Godsdienstigen inhoud. Naar het Engelsch van GRACE KENNEDIJ, schrijfster van *Vader Klemens*, *Dunallan*, enz. Met fraaijen titel en vignet. De prijs is *f* 1 : 90.
Allen die eene stichtelijke en tevens [illegible] lectuur verlangen, en met de vroeger vertaalde schriften der geachte schrijfster bekend zijn, zullen gaarne deze met zorg bearbeidde verzameling harer meeste nog onvertaalde werkjes, ontvangen; te meer daar het eerste der hier voorkomende stukken eene juiste kennis verschaft aan den toestand en het volkskarakter van het thans weder zoo belangrijke *Ierland*; terwijl de Voorrede des vertalers eene beredeneerde *Levens-* en *karakterschets* der beminnelijke schrijfster bevat, die uit echte bronnen geput is en over den geest van al hare geschriften een helder licht verspreidt.

Te LEEUWARDEN, bij P. KOUMANS SMEDING, bij de Hoeksterpoort, Letter K, no. 176